aglasem.com

Rajasthan Board

QUESTION PAPER

Sl. No. :

नामांक **Roll No.**

No. of Questions - 23

No. of Printed Pages - 11

S-74-Sindhi (T.L.)

Tear Here

प्रश्न पत्र को खोलने के लिए यहाँ फाड़ें

TEAR HERE TO OPEN THE QUESTION PAPER

माध्यमिक परीक्षा, 2023
SECONDARY EXAMINATION - 2023
सिन्धी
SINDHI
(Third Language)

समय : 3 **घण्टे** 15 **मिनट**

पूर्णांक : 80

- شاگردن لاءِ ضروري هدايتون -

(1) شاگرد سڀ کان پهرين پنهنجي سوالي پيپر تي رول نمبر ضرور لکن .

(2) سڀني سوال کي ڪرڻ ضروري آهن .

(3) هرهڪ سوال جو جواب ڏنل جوابي ڪاپي ۾ لکيڻو آهي.

(4) جن سوالن جا جواب ,,ريا،، ۾ پڇاويا آهن ، اُنهن جا جواب گڏ لکڻا آهن.

(5) سوال جو جواب لکڻ کان اڳ سوال جو نمبر ضرور لکو.

(6) هرهڪ سوال جي ساماهون مارڪون ڏنل آهن .

– शागिर्दन लाइ ज़रुरी हिदायतूं –

(1) **शागिर्द सभ खां पहिरीं पंहिजे सुवाली पेपर ते रोल नंबर ज़रुर लिखनि ।**

(2) **सभई सुवाल करण ज़रुरी आहिनि ।**

(3) **हरहिक सुवाल जो जवाबु, ड्रिनल जवाबी कॉपीअ में लिखिणो आहे ।**

(4) **जिनि सुवालनि जा जवाब ''या'' में पुछिया विया आहिनि, उन्हनि जा जवाब गड्रु लिखिणा आहिनि ।**

(5) **सुवाल जो जवाबु लिखण खां अगु सुवाल जो नंबर ज़रुर लिखो ।**

(6) **हरहिक सुवाल जे साम्हूं मार्क ड्रिनल आहिनि ।**

यहाँ से काटिए

ڪنبد (اَ)

.1 **(i to xii) هيٺئين سوالن جا صحيح جواب چونديو-** **[12 × 1 = 12]**

(i) ڏکين لفظ جي معنيٰ لاءِ ڏسبوآهي -

(اَ) مخزن (ب) ڪامڪس

(س) ڊڪشنري (د) تصويرون

(ii) باپوجي ۽ رويندر ناٿ کي شرڌا وچان نالوڏتو_

(اَ) گرديو (ب) راشٽرپتا

(س) مهاتما (د) پنڊت

(iii) ايشورچندر جي رچنا اَهي -

(اَ) سفيد هنس (ب) سفر

(س) سفر جو ساٿي (د) ملهه

(iv) پَورينڌا لفظ جي معنيٰ اَهي -

(اَ) پڳڙا (ب) ڪاچا

(س) بادام (د) ترن جا لڏون

(v) هر ءِدل گر جي رچنا آهي_

(اَ) قدرت وار (ب) محنت

(س) گلن جي تڪري (د) گيتن جا موتي

(vi) بيوس قدرت وارا چيو آهي -

(اَ) پرتماکي (ب) انسان کي

(س) مِرُن کي (د) پکين کي

(vii) ننڍڙي پئسي چيو ____ کي

اداهي ڪهڙو زمانو آيوآ_

(اَ) زماني (ب) رپئي

(س) آني (د) ناڻي

(viii) ڏاتار تہ تون پياسبئي مگٹا سنَ ۾ ڏاتار لفظن جي معني آهي-

(ا) فقير (ب) بکاري

(س) مگٹھار (د) مالک

(ix) هيءُ انب منو آهي ، ست ۾ صفت آهي -

(ا) هيءُ (ب) انب

(س) منو (د) آهي

(x) عدد واحد جومثال آهي-

(ا) گاڏي (ب) گاڏا

(س) ريل گاڏيون (د) گاڏيون

(xi) جنس مذکر جو مثال آهي -

(ا) ملکا (ب) بادشاهه

(س) راڻي (د) پتراڻي

(xii) ,برُمبيچڻ ، اصتلاهه جي معني آهي-

(ا) دوکو ڏيڻ (ب) ظلم کرڻ

(س) برابرتي کرڻ (د) سندوکرڻ

खण्ड – 'अ'

1. (i खां xii) **हेठियनि सुवालनि जा सही जवाब चूंडियो –** **[12 × 1 = 12]**

i) **डुखियनि लफ़्ज़नि जी माना लाइ डि॒सिबो आहे –**

अ) **मैगज़ीन** **ब)** **कामिक्स**

स) **डिक्शनरी** **द)** **तस्वीरूं**

ii) **बापूजीअ रविन्द्रनाथ खे श्रद्धा विचां नालो डि॒नो –**

अ) **गुरूदेव** **ब)** **राष्ट्रपिता**

स) **महात्मा** **द)** **पण्डित**

iii) **ईश्वर चन्दर जी रचना आहे –**

अ) **सफेद हंस** **ब)** **सफ़रू**

स) **सफ़र जो साथी** **द)** **मुल्हु**

iv) 'भोरींडा' लफ़्ज़ जी माना आहे –

अ) भुगिड़ा ब) खाज़ा

स) बादाम द) तिरनि जा लड्डू

v) हरी दिलगीर जी रचना आहे –

अ) कुदरत वारा ब) महिनत

स) गुलनि जी टोकरी द) गीतनि जा मोती

vi) 'बेवस' कुदरत वारा चयो आहे –

अ) परमात्मा खे ब) इंसान खे

स) मिरूंनि खे द) पखियुनि खे

vii) नंदिड़े पैसे चयो ..... खे

अदा हीअ कहिड़ो ज़मानो आयो आ ।

अ) जमाने ब) रूपए

स) आने द) नाणे

viii) 'ड़ातार त तूं ब़िया सभेई मङिणा' सिट में 'ड़ातार' लफ़्ज़ जी माना आहे –

अ) फ़कीर ब) भिखारी

स) मङणहार द) मालिकु

ix) 'हीउ अम्बु मिठो आहे' । सिट में सिफ़ति आहे –

अ) हीउ ब) अम्बु

स) मिठो द) आहे

x) अददु वाहिदु जो मिसाल आहे –

अ) गाड़ी ब) गाड़ा

स) रेलगाड़ियूं द) गाड़ियूं

xi) जिंस मुज़कर जो मिसाल आहे –

अ) मलिका ब) बादशाह

स) राणी द) पटराणी

xii) 'बरू मेचणु' इस्तलाह जी माना आहे –

अ) दोखो ड़ियणु ब) जुल्म करणु

स) बराबरी करणु द) सिधो करणु

.2 **(i to vi)صحيح لفظ چونڊي خال پريو۔** **[6 × 1 = 6]**

(مسڪين جنم تصغير سفيد هنس،آدمبر جل)

(i) هڪڙو چانهن جو ڪوپ پنيٽو تتهن لاءِ ڪينرو ڪنڊي _____ ڪيو اٿو.

(ii) _____ جي ڳولها ۾ مهاديو هر روز صبح جو سويل اَٺ ۽ گهمڻ لڳو.

(iii) اي سومرا سردار مان _____ اوهانجي محل ماڙيت مان چاچاڻان؟

(iv) هيرو _____ نہ هار سور کہ من جي ہا نڻ تون .

(v) منهجوجيون _____ جي ڏارا.

(vi) ڪنهن بہ شئ جي نندي روپ ڪي اسم _____ چئجي ٿو.

2. (i **खां** vi) **सही लफ़्ज चूंडे खाल भरियो –** **[6 × 1 = 6]**

[मिस्कीनि, जनमु, तसग़ीरू, सफेदहंस, आडंबरू, जल]

i) **'हिकिड़ो चांहि जो कोपु पीभणो, तहिं लाइ केतिरो खणी ..... कयो अथव' ।**

ii) **..... जी ग़ोल्हा में महादेवु हर रोज़ सुबूह जो सवेल उथण ऐं घुमण लग़ो ।**

iii) **'ए सूमरा सरदार ! मां ..... अव्हांजे महल माड़ियुनि मां छा ज़ाणां'?**

iv) **हीरो ..... न हारि, मूर्ख मन जे भाइ तूं ।**

v) **मुंहिंजो जीवनु ..... जी धारा ।**

vi) **कंहिं बि शइ जे नन्दे रूप खे इस्मु ..... चइजे थो ।**

.3 **(i to xii) هيٺين سوالن جا جواب هڪ ست ۾ لکو۔** **[7 × 1 = 7]**

(i) اشوڪ جودوست ڪيرهوءڪٽي وڃي رهيو هو؟

(ii) سندري ۽ ڪهڙي ۽ فلم ۾ اداڪار جو رول ادا ڪيو هٽائين ؟

(iii) ننهت چوچا هيوتہ سس ساهوريِ ڪي ٻيا آشرم ۾ چوَي اچون؟

(iv) سچل سرمست پاڻ لا ءِ چا چيو آهي؟

(v) اسانجي ملڪ جا ماڻهواسرجي وقت ڪنهنجا سلوڪ ڳائين ٿا؟

(vi) ضميرچا ڪي چئبو آهي؟

(vii) اسم جنس جاڪي چئبو آهي ؟ مثال ڏيو؟

* هيٺ ڏنل ٽُڪري کي ڌيان سان پڙهي سوالن جا جواب لکو۔ [5 × 1 = 5]

بهار کي گلابي رت ۾ چون ٿو منڊ ۾ گلاب توڙي ٻيا گل چمڻ ۾ چگوُ ڇڇڻٽو لاهن ٿا. ڪنهنبي باغ ۾ پير ٻاهجي توڙ سُن کي تازگي ۽ مخز کي تراوت اچيڏ وجي. باغن ۾ انهي ۽ ڪٿوري ۽ جهڙي خوشبوءِ تي پوءِ نرا ۽ ٻيا ڪسمين ڪمسين گين اجيو جهر مر لائين لامن منان پيا لڏن ۽ منيون منيون لاهيون ائيت پنا لونن جڙ ٿ عمدي ۽ منڊ ۾ اچڻ ڪري سا عينن ٿن جي ساراه ٿاعت ست مفد ۾ ڪهين ۾ ماکي لاهي ماڻهن جو وات منو ڪراڻن شيون چڙ ۽ بهار جي گي ئي سڪا سڪيل هوندي اٿن . بهاري رت ڦڪڙ ڪان شروع شئي شي هن منڊ جي مر هبا ڪندي هندو هولي منائيڻاهولي ۽ وارن ڏينهن ۾ ڳنهرءِ گلال انب ۽ ڪيسر جي واهپي ڪرءِ نه رڳو گهڻين يا پڙن جي پر باراء ين ۾ هڻن جي رونق ۾ پي ٿيو پوي. اِهو قدرت جو فائدو آهي نَ جڏ هن رت يا موسم وٿهڏڙهوهندي آحي تڏهن سياويڻ طرو دل کي فرحت اينه ۽ آهي

(viii) مهنئين ٽُڪري جو سِرولکو؟

(ix) بهار کي کهڙي رت چون ٿا ؟

(x) لامن تي ڪسر نا لڏون ؟

(xi) بهاري منڊ ڪڏهُن شروع شئي شي؟

(xii) فرحت لفظ جي معني ڇا آهي ؟

3. (i खां xii) हेठियनि सुवालनि जा जवाब हिक सिट में लिखो – [7 × 1 = 7]

i) अशोक जो दोस्तु केरू हो ऐं किथे वञी रहियो हो?

ii) सुंदरीअ कहिड़ी फिल्म में अदाकारा जो रोल कयो हुआई?

iii) नुंहं छो चाहियो त ससु सहुरे खे बुढा आश्रम में छड्डे अचूं?

iv) सचल सरमस्त पाण लाइ छा चयो आहे?

v) असांजे मुल्क जा माण्हूं असुर जे वक्ति कहिंजा सिलोक ग़ाईनि था?

vi) ज़मीरू छा खे चइबो आहे?

vii) इस्मु जिन्स छा खे चइबो आहे? मिसालु डियो ।

* हेठि डि॒नल टुकिरे खे ध्यान सां पढी सुवालनि जा जवाब लिखो – [5 × 1 = 5]

बहार खे गुलाबी रूति बि चवनि । हिन मुंद में गुलाब तोड़े बि॒या गुल चमननि में चडो चहचिटो लाइनि था। कहिं बि बाग़ में पेरू पाइजे थो, त तन खे ताजगी ऐं मग़ज़ खे तरावत अचियो वञे । ब़ाग़नि में इन्हीअ ख़स्तूरीअ जहिड़ीअ खुशबूइ ते भौंरा ऐं बि॒या किस्में–किस्में जीत अचियो झिरिमिरि लाईनि, लामुनि मथां पिया लुड़ि॒नि ऐं मिठियूं–मिठियूं लातियूं इंएं पिया लवनि ज़ु॒णु त उम्दीअ मुंद में अचण करे सांईअ जी साराह था कनि । हिन मुंद में मखियूं बि माखी लाहे माण्हुनि जो वातु मिठो कराइनि थियूं । ज़ु॒ण कि बहार जी अगे॒ ई सुखा सुखियल हूंदी अर्थात बहारी रूति फगुण खां शुरू थिए थी । हिन मुंद जी मरहबा कंदे हिन्दु होली मल्हाईनि था । होलीअ वारनि डीं॒हनि में गिहर ऐं गुलाल, अंबर ऐं केसरि जे वाहिपे करे न रूगो॒ घिटियुनि या पिड़नि जी पर बाज़ारियुनि ऐं हटनि जी रौनक ई बी॒ थियो पवे । इहो क़ुदरत जो क़ाइदो आहे त जड़ुं॒हिं रूति या मौसम वणंदड़ हूंदी आहे तड़ु॒हिं सुभावीक तरह दिलि खे फरहत ईंदी आहे ।

viii) मथिऐं टुकिरे जो सिरो लिखो ।

ix) बहार खे कहिड़ी रूति चवनि था?

x) लामुनि ते केरू था लुड़ु॒नि?

xi) बहारी रूति कड़ु॒हिं शुरू थिए थी?

xii) 'फरहत' लफ़्ज़ जी माना छा आहे?

کنڊ (ب)

खण्ड – 'ब'

(4-16) هيٺين سوالن جا جواب اٽڪل 50 لفظن ۾ ڏيو. [13 × 2 = 26]

(4-16) हेठियनि सुवालनि जा जवाब अटिकल 50 लफ़्ज़नि में डि॒यो – [13 × 2 = 26]

4. اجيت ڏتي ليتي ۽ جي خالاف جو هو ؟

4. अजीतु डे॒ती लेतीअ जे खिलाफ़ु छो हो?

5. ڳوتا ٽا پيجاري واهه ۾ ٻاڦي اچڻ جي آڃيان ڪيڏن ڪندا سٿا؟

5. गो॒ठाणा पेजारी वाह में पाणी अचण जी आजियां कींअं कंदा हुआ?

6. پدي ۽ کي پنهنجي پُٽ وت واري واري سان چورهڻو پوندو هو؟

6. बुढीअ खे पंहिंजे पुटनि वटि वारे-वारे सां छो रहिणो पवंदो हो?

7. ياارت جي ورها ڱي ۾ سندُين کهڙي قرباني ڏني؟

7. भारत जे विरहाड़े में सिंधियुनि कहिड़ी कुर्बानी ड्निी?

8. ڪتلا رام پنهجي آخري خواهش کهڙو ۽ چر بر ڪنُ کهئي؟

8. कल्लाराम पंहिंजी आखिरी ख़्वाहिश कहिड़ी ऐं छो प्रकट कई?

9. اٽنَ جو آواز بيت ۾ دکايل کهڙو سندِش يدنو آهي ؟

9. 'अइट जो आवाज़' बैत में 'दुखायल' कहिड़ो संदेश ड्निो आहे?

10. نارايڻ شيام پنهنجي غزل ۾ کهڙا ويچار ظاهر ڪيا آهن؟

10. 'नारायण श्याम' पहिंजी गज़ल में कहिड़ा वीचार ज़ाहिर कया आहिनि?

11. مرزا قليچ بيگ دنيا ۾ جاهت ڪرڻ لاءِ راءِ ڏني تو؟

11. मिर्ज़ा कलीचु बेग़ दुनिया में छा हथि करण लाइ राइ ड्िए थो?

12. ڪوي گلن جي ٽوڪري ۽ ڪي وٽندڙ چو ٽو سمجهي؟

12. कवि गुलनि जी टोकरीअ खे वणंदड़ु छो थो समुझे?

13. پهيرين ۽ هاڻي جي رپئي ۾ کهڙو تفاوت آهي؟

13. पहिंरी ऐं हाणे जे रूपए में कहिड़ो तफावतु आहे?

14. پارت واسي داتا ڪانه کهڙودان ٽا گهرن؟

14. भारतवासी दाता खां कहिड़ो दान था घुरनि?

15. ڪن به چڻ لفظن جي جنس بدلايو .
(ماسي ، ڏاڏو، مينهن سس ، گهوڙي)

15. किनि बि चइनि लफ़्ज़नि जी जिन्स बदिलायो –
(मासी, ड्डाडो, में हि, ससु, घोड़ी)

16. هيٺين لفظن جو عدد بدلايو۔
چپڻي ، پاولي ، پٽ ، ميزون

16. हेठियनि लफ़्ज़नि जो अददु बदिलायो –
(चिठी, पाउली, भिति, मेज़ूं)

کنڈ (س)

खण्ड – 'स'

.17 حوالو سمجهايو۔ **[3]**

,ڏس ڪوشش ڪر ، متان نصيب زور هجهيئي .

يا

سائينم سدائين ڪريت مبشي سنڊ سڪار. دوس منا د لاوار عالم سب آباد ڪرين

17. **हवालो समझायो –**

'ड्डिसु कोशिश करि, मतां नसीबु ज़ोरू हुजेई' । **[3]**

या

'साईंमि सदाईं करी?, मथे सिंधु सुकारू,

दोस मिठा दिलदार, आलम सभु आबादु करीं' ।

.18 جهڙوان تهڙومن ڪهاڻي ۽ مان مليل سند ديش پنهجن لفظن ۾ لکو؟ **[3]**

يا

سفر جو ساڻي بات جي آذارتي بذايو ته ليکڪ جڏهن گهر موٽيو ته هن جاڏتوءِ

ڪيس ڪهڙو حڪم مليو؟

18. **'जहिड़ो अन्नु तहिड़ो मनु' कहाणीअ मां मिलियलु संदेश पंहिंजनि लफ़्ज़नि में लिखो ।** **[3]**

या

'सफ़र जो साथी' पाठ जे आधार ते बुधायो त लेखक जड्डहिं घरू मोटियो त हुन छा ड्डिठो ऐं खेसि कहिड़ो हुकुम मिलियो?

.19 پروفيسر رام پنجواڻي ۽ ايشور جي سروپ جو ڪهڙي نموني بيان ڪيو آهي ؟ سمجهايو [3]

يا

شاعر ارجن شاد پنهنجي غزل مي اُجڙيل چمن ڪي ڪيڏ ۽ ٿو ڏاهڻ چاهي؟

19. प्रो. राम पंजवाणीअ ईश्वर जे सरूप जो कहिड़ें नमूने बयान कयो आहे? समुझायो । [3]

या

शाइरू अर्जुन 'शाद' पंहिंजी ग़ज़ल में उजिड़ियल चमन खे कीअं थो ठाहिणु चाहे?

.20 ڪن به ٽن اصطلاحن جي معنيٰ لڪي جملي ۾ ڪم آڻيو [3]

(i) ڪيڪو وڪوٽيڻ (ii) پيرن تي بيهڻ

(iii) منُهن تڪڻ (iv) باهه بگڙ تجهه ڪوهه ڪوٽڻ

(v) ڪڏهن پريءَ ۾ ت ڪڏهن پاڪُر ۾ (vi) ڏبري يور ڪي مڇر گهٽا

20. किनि बि टिनि इस्तलाहनि/पहाकनि जी माना लिखी जुमिले में कमि आणियो – [3]

i) **खिखो विखो थियणु** ii) **पेरनि ते बीहणु**

iii) **मुंहुं तकणु** iv) **बाहि लगणु ते खूह खोटण**

v) **कड़हिं भरीअ में त कड़हिं भाकुर में** vi) **डुबिरे ढोर ख़े मछर घणां**

ڪنڊ (د)

खण्ड – 'द'

.21 توهانجي اسڪول ۾ هيمو ڪالاڻي بليدان دوس مدها ائڻ جي رپورٽ تيار ڪريو. [4]

يا

توهانجي اسڪول ۾ شنيوار نو بيگ ڊي ڪار يڪرم تهت پاشا ڪوشل جي وڪاس جي رپورٽ تيار ڪريو.

21. तव्हांजे स्कूल में 'हेमू कालाणी बलिदान दिवस' मल्हाइणु जी रिपोर्ट तैयार करियो । [4]

या

तव्हांजे स्कूल में शनिवार – 'नो बैग डे' कार्यक्रम जे तहत 'भाषा कौशल जे विकास' जी रिपोर्ट तैयार करियो ।

.22 توهان پنهجي اِسڪول جي پرنسپال کي فيس ماف ڪرائڻ لاءِ درخواست لکو. **[4]**

يا

توهان پنهنجي دوست/ ساهيڙيءَ کي پاڻُ جي شادي ۾ اَچڻ لاءِ نيندڙ پريو خط لکو.

22. तव्हां पंहिंजे स्कूल जे प्रिंसीपाल खे फ़ी माफु कराइणु लाइ दरख़्वास्त लिखो । [4]

या

तव्हां पंहिंजे दोस्त / साहेड़ीअ खे भाउ जी शादीअ में अचणु लाइ नींडु भरियो ख़तु लिखों ।

.23 ڪنهن به هڪ وسيلهتي اٽڪل 200 لفظن ۾ مضمون لکو. **[4]**

(i) اچو ڪي يگ ۾ انشرنش جي اهميت

(ii) ڪيڏيذ دو راجستان ت و تذدو راجستان

(iii) اسانجا ا ڏٹوار

(iv) جيڪڏهن مان اسڪول جو پرنسيپال هجان!

23. कहिं बि हिक विषय ते अटिकल 200 लफ़्ज़नि में मज़मून लिखो – [4]

i) **अज़ोके युग में इन्टरनेट जी अहिमियत ।**

ii) **खेड़ीन्दो राजस्थान त वधन्दो राजस्थान ।**

iii) **असांजा डिणवार ।**

iv) **जेकडहिं यां स्कूल जो प्रिंसीपाल हुजां !**

▽▽▽▽

DO NOT WRITE ANYTHING HERE